

UGIS ZĀBERS

«Latvijas Arhitektūra» jau otro gadu veido intervijas ar arhitektiem, kuru darbi tiek publicēti žurnālā. Šoreiz galvenais redaktors Jānis Lejnīeks izjautāja arhitektu Uģi Zāberu, kura ēkas «The Home» piedāvātā fasāde ieguva galveno balvu kategorijā «Vides dizains» konkursā «Gada balva dizainā 2013».

Jānis Lejnīeks: Tavs pasūtītājs gandrīz vienmēr būvē mājokli, nevis lai tajā dzīvotu pats, bet lai pārdotu. Vai ir nozīme tam, kā viņš uzvedas projektēšanas un būvniecības procesā, respektīvi, vai tas notiek ar pasūtītāja spaidiem un tu bieži esi pakļauts stresam?

Uģis Zābers: Pasūtītāji mēdz būt dažādi. Tie, kas vēlas pārdot un labāk par mani pārzina savu klientu intereses un vēlmes, nāk ar skaidru uzdevumu radīt objektu turīgam caurmēra pilsonim, un man tas ir profesionāli jāatrisina, nepārkāpjot profesionālos kritērijus. Savukārt ne mazums cilvēku pasūta individuālas ēkas, kurās paši arī dzīvos. Projektēšana, manuprāt, ir visumā intīms, komplicēts un garš process, kura laikā arhitektam ne reizi vien ir jāizskaidro, jāizstāsta, jāaizstāv savs redzējums, kas sākotnēji pat ir netveramu izjūtu līmeni. Katrs nākamais projekts, pat ja pirmajā brīdī šķiet, ka nevajadzētu tajā iesaistīties, ir jauns, reizēm arī negaidīts profesionāls izaicinājums. No tā izriet jauna pieredze un pašattīstība. Pa reizei gadās arī pa neveiksmei, taču arī tā ir pieredze un mācība.

J.L.: Vai klientam būtu jāzina, par ko arhitekts domā projektējot, kā viņš reflektē par būvprogrammu? Tu vispār diskutē par būvprogrammu ar klientu? Droši vien reizēm ieceres tālu pārsniedz fiziskās iespējas, ko gruntsgabals var dot.

U.Z.: Tieši tā, bet jau pašā projektēšanas sākumā es tīri matemātiski un geometriski meklēju visizdevīgāko ēkas konfigurāciju, atbilstošu apbūves blīvumam un citiem

būvnoteikumu punktiem, kas klientam ļautu saprast lietu būtību. Mēģinu pārliecināt pasūtītāju par vietai atbilstošāko apjoma risinājumu.

J.L.: Tavas ēkas pilsētvidē radikāli atšķiras no apkārtnes. Katra ēka, pateicoties arhitekta ego, vēlas būt unikāla, bet vai tā mēs neriskējam zaudēt pilsētas integritāti? Būvvaldes un kultūras mantojuma aizsardzības institūciju prasības mēdz būt visai skarbas pret radošo ego.

U.Z.: Jo vairāk ierobežojumu, jo vieglāk strādāt. Zinot nosacījumus, ir lielākas iespējas radīt ko oriģinālu. Piemēram, nepabeigtajās «Aizkulisēs» Čaka ielā ir strikti ievēroti Rīgas perimetrālās apbūves nosacījumi. Ēkas formu valoda pat radās no tiem, jo erkeri ir tādas kā auduma krokas.

J.L.: Arhitektūra piespiež ne tikai domāt, bet arī runāt un pārliecināt gan klientu, gan sabiedrību ar skaistiem vārdiem. «Revolution» galvenie objekti - «Šokolādes nams», «Sauls republikā», «Aizkulisēs» un tagadējais «The Home» - ir tavi darbi. Ēku aprakstos figurē spilgtas metaforas. Tas ir tavs pienešums, vai «Revolution» PR speciālisti ir gatavi jebkurai ēkai iedot apbūrošu aprakstu jau «post factum» - fāzē, kad sākas tās mārketinga process? Vai klients mēs teikt - šeit vajag kaut ko teatrālu!

U.Z.: Ir dažādi gadījumi. Hronoloģiski sāksim ar «Šokolādes namu». Ēkai Hospitālu ielā biju radījis apjomu un n-tos variantus fasādēm. Par katru no tiem varēja uzdot jautājumu - ar ko viens ir labāks par otru? Prāta vētras laikā klientam Aleksejam (investors Aleksejs Zagrebelņijs ir aizrautīgs cilvēks, apveltīts ar bagātu fantāziju, ko jāspēj ielikt profesionālos rāmjos) radās apziņēmums «šokolāde», lai cilvēkiem būtu salda, skaista dzīve un tā tālāk. Vārds iedeva tēlu, un tā ēka ieguva tonalitāti un faktūras, precizējās apjomi.

Savukārt «Aizkulišu» tapšanā neviendabīgajā Čaka ielas apbūvē palīdzēja gadījums. Biju radījis ēkas apjomu, funkcionāli to sakārtojis un, meklējot tēlu, atradu nenoskārtai vajadzībai saglabāto Hendeļa operas «Akids un Galateja» izrādes LNO programmu ar ornamentālu Andra Freiberga scenogrāfijas motīvu uz vāciņa. Tobrid atskārtu, ka būtībā mūsu privātums pastāv aiz dzīves skatuves priekšskara. Salocīju teātra programmas vāciņus ap ēkas maketu - tā atrodas ielu stūra novietnē, un fasāde atrisinājās. Problemātisks bija logu perforējums, jo ornamentētā auduma veselumam tie, protams, traucēja. Apzināti nobidītie un izmētie logi nerada savu ritmu. Darba maketu klients apstiprināja, lai gan sarkanā krāsa radīja pārdomas labi zināmā Čaka ielas rakstura dēļ. Galu galā tomēr tēls (visatbilstošākais būtu vācu vārds «Blickfang») bija tik pievilinošs, ka klientu pārliecināja. Diemžēl